

ISSN (PRINT) 2413-1865
ISSN (ONLINE) 2663-2772
DOI 10.32999/KSU2413-1865

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Випуск LXXXVI

Херсон-2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Федяєва В.Л. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Заступник головного редактора:

Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Відповідальний секретар:

Чабан О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Члени редакційної колегії:

Андрієвський Б.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Херсонського державного університету.

Барбіна Є.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти Херсонського державного університету

Василева А.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Блах В.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Корольова І.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Кузьменков С.Г. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізики та методики її навчання Херсонського державного університету

Ліда Ху – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії порівняльної педагогіки Академії педагогічних досліджень Китайської Народної Республіки

Пентиліук М.І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри мовознавства, голова спеціалізованої вченої ради Д 67.051.03 Херсонського державного університету

Петухова Л.Є. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету

Римантас Сташиус – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету (Литовська Республіка)

Шарота Софія – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Краківського педагогічного університету (Республіка Польща)

Яцула Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету

Збірник наукових праць «Педагогічні науки»
включено до переліку наукових фахових видань України з педагогіки
на підставі Наказу МОН України від 10 лютого 2010 року № 1-05/1 (бюлетень № 3, 2010 р.);
Наказу МОН України № 241 від 09.03.2016 року (додаток № 9)

Журнал включено до наукометричної бази даних Index Copernicus
(Республіка Польща)

Затверджено відповідно до рішення вченої ради
Херсонського державного університету
(протокол від 25.03.2019 р. № 8)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 7935
від 29.09.2003 р. видане Державною реєстраційною службою України

Офіційний сайт видання: www.ps.stateuniversity.ks.ua

© Херсонський державний університет, 2019
© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Сухомлинська О.В. ЯК УЯВЛЯВ ШКОЛУ МАЙБУТНЬОГО ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ.....	13
Боярська-Хоменко А.В. РОЗВИТОК ПИТАНЬ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ АВСТРІЇ.....	18
Джус О.В. ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ І ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ПРОГРАМАХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЕРЖАВ ЗАХОДУ (1900–1930-ТІ РР.).....	22
Задорожна-Княгиницька Л.В. ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДЕОНТОЛОГІЇ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ.....	29
Кацєро О.К., Рїдей Н.М. ЧИННИКИ ДЖЕРЕЛЬНОСТІ СИСТЕМ ЗА КЛАСИФІКАЦІЙНИМИ ОЗНАКАМИ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	36
Колодїйчук Л.С. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	42
П’явка І.М., П’явка М.М. ВЗАЄМОЗВ’ЯЗОК МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ІЗ СОЦІАЛЬНОЮ, ХУДОЖНЬОЮ ТА МУЗИЧНОЮ РЕАЛЬНОСТЮ.....	45
Пархоменко І.В. МУЗЕЇ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ІСТОРИЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	49
Петренко Л.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г. ВАЩЕНКА.....	54
Пилаєва Т.В., Будяньська В.А. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ».....	60
Полупанова Я.М. МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КРАЇН ЄВРОПИ.....	65
Романчук О.В. РОЗВИТОК СЕРЕДНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В АВСТРІЇ (70-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ).....	71
Рябуха І.М. ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ МОРСЬКОЇ ОСВІТИ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ).....	78
Хоменко Л.М. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.....	83
Шугай Я.М. ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (1932–1958 РР.).....	87

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ

Власова І.В. РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.....	91
--	----

Гоголь Н.В. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ЗАСОБАМИ ШКІЛЬНОГО ПІДРУЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 5 КЛАСУ	97
Гречок Л.М., Лашук Н.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	103
Грицак Н.Р. АКТИВІЗАЦІЯ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ-СЛОВЕСНИКІВ	108
Дмітренко Н.Є. ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АВТОНОМНОГО СТУДЕНТА.....	114
Дятленко Т.І. АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ.....	119
Здешиц В.М., Коновал О.А., Туркот Т.І. ТЕОРЕТИКО-ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ Й УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ФІЗИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	124
Косогов І.Г. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗНАНЬ ІЗ ФІЗИКИ.....	129
Нестуля С.І. МОТИВАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ МЕНЕДЖМЕНТУ.....	134
Педорич А.В. ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	140
Пернарівська Т.П. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	146
Стойкова Н.В., Мунтян С.Д. ВПЛИВ АУДИТОРНОГО ОСВІТЛЕННЯ НА КОЛОРИСТИЧНЕ РІШЕННЯ ПОСТАНОВОК НАТЮРМОРТІВ ІЗ КВІТАМИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ.....	151
Шостак І.І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПРОЦЕСІ ЧИТАННЯ ТЕКСТІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ.....	156

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Войчун О.В. СПОСОБИ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ.....	160
Гагарін М.І. ВПЛИВ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ ШКОЛИ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ.....	166
Демченко А.В., Панімаш Ю.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	170
Овчарук В.В. АДАПТАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» З УРАХУВАННЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ СПЕЦИФІКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	175

Петрикіна А.С. ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ МУЗЕЮ ПРИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ЗАКЛАДІ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ.....	180
Роїк Т.О. ДІАГНОСТУВАННЯ ВИХОВАНOSTІ КУЛЬТУРИ РОДИННИХ ВЗАЄМИН У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	184
Сопіна Я.В., Білецька М.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ.....	189
Шевченко Ю.М. АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОМПОНЕНТІВ У СТРУКТУРІ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ.....	194

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Авраменко К.Б. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	199
Алексеева О.Б. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ У КУРСІ «КРАЇНОЗНАВСТВО. ВЕЛИКОБРИТАНІЯ» НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	204
Білоцерковець М.А. ВНУТРІШНІ Й ЗОВНІШНІ МОТИВАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ В ДИСКУРСІ ЕВРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ.....	208
Білявська Т.М. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	213
Бірюк Л.Я., Пішун С.Г. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У СЕГМЕНТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	217
Богущкий Ю.П. ЩОДО ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ СИСТЕМ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЇХ УПРАВЛІННЯ.....	222
Боровик М.О. ПЛАВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	227
Войтовська О.М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	231
Волошенко М.О. ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ.....	236
Гагіна Н.В., Лось О.В. РОЗВИТОК ГНУЧКИХ УМІНЬ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	241
Децюк Т.М., Біжовець Ю.С. ВПЛИВ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	246
Ібрагімова Л.А. АНАЛІЗ ЗМІСТУ РОБОЧИХ ПРОГРАМ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «АЛГОРИТМИ ТА СТРУКТУРА ДАНИХ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	252
Калашнюк В.М., Мельник Л.В. РОЛЬ ТРАДИЦІЙ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОМУ СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ.....	257

Капінус О.С., к. пед. н. РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТІВ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	262
Кочубей Т.Д., Люльченко В.Г. ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ГІГІЄНИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НОРМ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	267
Лавінда С.Д. КОМУНІКАТИВНО-СИТУАТИВНІ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ БУДІВНИЦТВА ТА ЦИВІЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ.....	272
Лазаренко Л.М., Мараховська Н.В. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ «PEEROBSERVATION» ЯК СПОСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	276
Латуша Н.В., к. пед. н. ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	281
Меняйло В.І. СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА МОТИВАЦІЙНО-ВОЛЬОВОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ДО ДОСЛІДНИЦЬКО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	285
Міщенко С.Г., Міщенко М.Т. УМОВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ДОСЛІДНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ.....	291
Моренко О.М. КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ.....	297
Несін Ю.М. АНАЛІЗ АНГЛОМОВНОГО ПІДРУЧНИКА «АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ».....	303
Нестеренко М.М. МОДЕЛЮВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОРІЄНТИР І РЕЗУЛЬТАТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В УМОВАХ ВАРІАТИВНОСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	307
Осадча К.П. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ТЬЮТОРІВ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ.....	312
Павленко О.М. МОДЕЛЬ ПРОПЕДЕВТИЧНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	318
Пальчикова О.О. ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	324
Пономаренко Н.Г. ЕКСПЕРТИЗА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ.....	330
Потапова Н.В. АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ І ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПЕДАГОГІКИ.....	335
Селезень Г.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ МАРКЕТИНГУ В ЕКОНОМІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	339
Сіциліцин Ю.О. ПРОБЛЕМА ВИБОРУ ЗАСОБІВ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ПАРАЛЕЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	347
Соколов Є.П., Лозовенко О.А. ЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УЯВЛЕНЬ ПРО ПОНЯТТЯ «РЕЗУЛЬТАТ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ».....	352

Стеблюк С.В. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ.....	360
Фещук А.М. ІНШОМОВНА ОСВІТА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ.....	365
Фоменко Т.М. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ВИШІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	370
Черкашин С.В. ЛІБЕРАЛЬНА ТЕХНОКРАТИЧНА РЕФОРМА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	375
Шевченко В.М. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ АСПЕКТ.....	381
Шмоніна Т.А. СУЧАСНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	386
Яловський П.М. ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: СУЧАСНИЙ СТАН.....	391

СЕКЦІЯ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Павлик Н.П. ЦІННІСНО-МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	395
--	------------

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Александрова В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РОЗУМІННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ (НА ПРИКЛАДІ ФОРМУВАННЯ НОВИХ УМІНЬ ІЗ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....	401
Губіна О.Ю. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ.....	406
Модестова Т.В. ВІДКРИТИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЧАСТИНА ВИЩОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	410

CONTENTS

SECTION 1

METHODOLOGY AND HISTORY OF PEDAGOGIC

Sukhomlinska O.V. THE WAY VASIL SUKHOMLINSKYI INTRODUCED THE FUTURE SCHOOL.....	13
Boiarska-Khomenko A.V. DEVELOPMENT OF ADULT EDUCATION ISSUES IN THE PEDAGOGICAL THOUGHT OF AUSTRIA.....	18
Dzhus O.V. THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND UPBRINGING OF YOUTH IN PROGRAMS OF UKRAINIAN STUDENT ORGANIZATIONS OF THE WEST STATES (1900s – 1930s).....	22
Zadorozhna-Knyagnitska L.V. RATIONALE FOR THE PERIODIZATION OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF DEONTOLOGY IN THE FIELD OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN UKRAINE.....	29
Katsero O.K., Ridei N.M. FUNCTIONS OF SOURCES OF SYSTEMS FOR CLASSIFICATION FEATURES AND METHODOLOGICAL APPROACHES OF THEIR RESEARCH.....	36
Kolodiichuk L.S. METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE PROJECTING OF EDUCATIONAL PROCESS FOR THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS OF ELECTRICAL ENGINEERING PROFILE.....	42
Piavka I.M., Piavka M.M. RELATIONSHIP MUSICAL-AESTHETIC CONCEPT WITH SOCIAL, ART AND MUSICAL REALITY.....	45
Parkhomenko I.V. THE MUSEUMS OF EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF HISTORICAL TYPE: MODERN CHALLENGES AND TENDENCIES.....	49
Petrenko L.M. TOPICAL QUESTIONS OF THE UKRAINIAN NATIONAL SYSTEM OF EDUCATION IN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL HERITAGE OF G. VASHCHENKO.....	54
Pylaieva T.V., Budianska V.A. THEORETICAL REASONING OF THE CONCEPT “HUMANIZATION OF EDUCATION”.....	60
Polupanova Ya.M. MODELS OF IMPLEMENTATION OF INCLUSIVE EDUCATION IN GENERAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN EUROPEAN COUNTRIES.....	65
Romanchuk O.V. DEVELOPMENT OF SECONDARY PROFESSIONAL EDUCATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN AUSTRIA (70TH YEARS OF THE XX CENTURY).....	71
Riabukha I.M. INFLUENCE OF REGULATORY ACTS OF THE EUROPEAN UNION ON THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN MARITIME EDUCATION SYSTEM (END OF THE 20TH – BEGINNING OF THE 21ST CENTURY).....	78
Khomenko L.M. STAFFING FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER AGRICULTURAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE IN THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY.....	83
Shugai Ya.M. KEY BASE FOR THE STUDY OF THE DEVELOPMENT OF PRIMARY EDUCATION IN UKRAINE (1932–1958s).....	87

SECTION 2 THEORY AND PRACTICE OF TEACHING

Vlasova I.V. HIGHER EDUCATION REFORMING IN THE CONTEXT OF THE BOLOGNA PROCESS.....	91
Hohol N.V. THE WAYS OF REALIZATION OF CULTUROLOGICAL APPROACH BY MEANS OF UKRAINIAN LITERATURE SCHOOL TEXTBOOKS FOR THE 5 FORM PUPILS.....	97
Grechok L.M., Lashuk N.M. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE PRACTICE OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE	103
Hrytsak N.R. INTENSIFICATION OF STUDENT-PHILOLOGIST'S READER INTEREST	108
Dmitrenko N.Ye. PEDAGOGICAL CHARACTERISTICS OF AUTONOMOUS STUDENT.....	114
Diatlenko T.I. ANALYSIS OF ARTISTIC WORK AND INTERPRETATION ACTIVITIES IN LITERATURE LESSONS AS AN IMPORTANT COMPLEX OF LITERARY EDUCATION.....	119
Zdeshchyts V.M., Konoval O.A., Turkot T.I. THEORETICAL AND PRAXIOLOGICAL BASES OF THE DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PHYSICAL EQUIPMENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	124
Kosohov I.H. EXPERIMENTAL AND EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE METHODOLOGICAL SYSTEM FOR THE FORMATION OF PRACTICAL-ORIENTED KNOWLEDGE IN PHYSICS.....	129
Nestulia S.I. BUSINESS FORUM AS THE FORM OF DEVELOPMENT OF LEADERSHIP COMPETENCE OF FUTURE BACHELORS OF MANAGEMENT.....	134
Pedorych A.V. PROJECT TECHNOLOGY OF EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS WITH SPECIFIC CONDITIONS OF TRAINING.....	140
Pernarivska T.P. FEATURES OF ADULT EDUCATION IN THE CONTEXT OF STUDING FOREIGN LANGUAGES.....	146
Stoikova N.V., Muntian S.D. THE EFFECT AUDITORS LIGHTING AT THE COLORFUL DECISION PRODUCTIONS AND STILL LIVES WITH FLOWERS FROM AMONG ARTISTICALLY GRAPHIC DEPARTMENT (FACULTY)	151
Shostak I.I. PSYCHOLOGICAL FEATURES OF MASTERING ENGLISH VOCABULARY IN THE PROCESS OF READING FINANCIAL AND ECONOMIC TEXTS.....	156

SECTION 3 THEORY AND PRACTICE OF TEACHING

Voychun O.V. COGNITIVE-INFORMATION COMPONENT METHODS OF STUDENT'S CIVIC ACTIVITY.....	160
Gagarin M.I. INFLUENCE OF THE EDUCATIONAL SYSTEM OF SCHOOL ON THE FORMATION OF PUPIL'S PERSONALITY.....	166
Demchenko A.V., Panimash Yu.V. METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF PREPAREDNESS TO THE MANAGERIAL ACTIVITY IN THE FUTURE EMERGENCY RESCUE SERVICE SPECIALISTS	

OF CIVIL DEFENSE.....	170
Ovcharuk V.V. ADAPTATION OF THE EDUCATION CONTENT ON THE DISCIPLINE “PHYSICAL EDUCATION” WITH THE PROFESSIONAL SPECIFICITY OF TECHNICAL PROFILE STUDENTS.....	175
Petrykina A.S. FROM THE EXPERIENCE OF THE MUSEUM OF SPECIAL EDUCATIVE INSTITUTION FOR VISUALLY IMPAIRED PUPILS.....	180
Roik T.A. ORGANIZATION, METHODOLOGY AND RESULTS OF THE CONSTANT STAGE OF THE STUDY ON THE STUDY OF CULTURE OF FAMILY RELATIONS IN THE MORE SCHOOLS.....	184
Sopina Ya.V., Biletska M.V. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION MUSICAL AND AESTHETIC CULTURE OF PUPILS OF ARTISTIC INSTITUTIONS OF OUT-OF-SCHOOL EDUCATION IN THE PROCESS OF INSTRUMENTAL AND PERFORMING TRAINING.	189
Shevchenko Yu.M. ANALYSIS OF APPROACHES TO THE STRUCTURAL COMPONENTS OF STUDENTS' READINESS FOR THE PROFESSIONAL ACTIVITY.....	194

SECTION 4

THEORY AND METHODS OF PROFESSIONAL EDUCATION

Avramenko K.B. THE STRUCTURE OF THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF ELEMENTARY SCHOOL IN THE CONDITIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	199
Alekseeva O.B. CRITERIA OF ASSESSMENT OF STUDENTS' ACHIEVEMENTS OF IN THE COURSE “COUNTRY STUDYING. GREAT BRITAIN” AT THE ENGLISH CLASSES.....	204
Bilotserkovets M.A. INTERNAL AND EXTERNAL MOTIVATION COMPONENTS IN THE HEURISTIC EDUCATION DISCOURSE OF STUDENTS-AGRARIANS.....	208
Biliavska T.M. THE PROBLEM OF SPELLING LITERACY OF FUTURE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS IN THE LANGUAGE TRAINING PROCESS.....	213
Biriuk L.Ya., Pishun S.H. CULTUROLOGICAL APPROACH IN THE SECTION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL TRAINING.....	217
Bogutskyi Yu.P. TO THE QUESTION OF INTERFERENCE OF SYSTEMS AND ORGANIZATIONS OF THEIR MANAGEMENT.....	222
Borovyk M.O. SWIMMING AS A MEANS OF DEVELOPMENT OF PSYCHOPHYSICAL PREPAREDNESS OF THE FUTURE OFFICER OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE.....	227
Voitovska O.M. MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT OF THE POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE.....	231
Voloshenko M.O. PREPARATION FOR A PEDAGOGUE TO HEALTH-SURVIVAL COMPETENCE OF TEACHERS.....	236
Gagina N.V., Los O.V. SOFT SKILLS DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF ESP TEACHING.....	241
Detsiuk T.M., Bizhovets Yu.S. INFLUENCE OF EXTRACURRICULAR WORK ON FORMING PERSONALITY OF STUDENTS OF TECHNICAL AND HUMANITARIAN SPECIALTIES IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION.....	246
Ibrahimova L.A. ANALYSIS OF THE CONTENT OF THE WORK PROGRAMS IN THE DISCIPLINE “ALGORITHMS AND DATA STRUCTURE”	

IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	252
Kalashniuk V.M., Melnyk L.V. AESTHETIC STATUS OF PERSONALITY.....	257
Kapinus O.S. THE DEVELOPMENT OF THE FUTURE OFFICERS OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AS SUBJECTS OF MILITARY-PROFESSIONAL ACTIVITY.....	262
Kochubei T.D., Liulchenko V.G. PERIODIZATION OF THE HYGIENE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF FORMATION OF SANITARY AND HYGIENE NORMS FOR INSTITUTIONS OF VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION OF UKRAINE.....	267
Lavinda S.D. COMMUNICATIVE-SITUATIONAL TASKS AS MEANS OF PROFESSIONAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS IN CONSTRUCTION AND CIVIL ENGINEERING.....	272
Lazarenko L.M., Marakhovska N.V. PEER OBSERVATION TRAINING SESSION AS A METHOD OF PROFESSIONAL SELF-REALIZATION OF FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTORS.....	276
Latusha N.V. THE PROFESSIONAL MOBILITY OF PEDAGOGICAL EMPLOYEES OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE SYSTEM OF UPGRADING QUALIFICATIONS.....	281
Meniailo V.I. ESSENCE AND STRUCTURE OF MOTIVATIONAL AND VOLITIONAL COMPONENT OF READINESS OF THE FUTURE DOCTOR OF PHILOSOPHY FOR RESEARCH AND INNOVATION ACTIVITY.....	285
Mishchenko S.G., Mishchenko M.T. CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC COMPETENCE OF FUTURE ENGINEERED RESEARCHERS IN PROFESSIONAL MAGNETIC TRAINING FOR EDUCATIONAL SCIENCE PROGRAM.....	291
Morenko O.M. CRITERIA OF FUTURE SOCIAL WORKERS' READINESS TO PROFESSIONAL SELF-CONSTRUCTION.....	297
Nesin Yu.M. ANALYSIS OF ENGLISH SPEAKING TEXTBOOK "ENGLISH FOR ACCOUNTING".....	303
Nesterenko M.M. MODELING COMPETENCE AS A GUIDELINE AND RESULT OF PREPARING FUTURE TEACHERS TO THE MODELING OF THE LESSON IN CONDITIONS OF THE VARIABILITY OF PRIMARY EDUCATION.....	307
Osadcha K.P. ORGANIZATION OF TRAINING OF TUTORS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.....	312
Pavlenko O.M. THE PROPAEDEUTIC EDUCATION MODEL OF UKRAINIAN LANGUAGE FOR FOREIGN STUDENTS IN THE UNIVERSITIES.....	318
Palchykova O.O. INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS DEVELOPMENT IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER TRAINING.....	324
Ponomarenko N.G. EVALUATION OF PRE-SCHOOL EDUCATION IN GERMANY.....	330
Potapova N.V. INTENSIFICATION OF INDEPENDENT EDUCATIONAL ACTIVITIES ON THE SEMINARS AND PRACTICAL TRAINING ON PEDAGOGICS.....	335
Selezen H.V. THE PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROFESSIONAL TRAINING FORMATION OF FUTURE MARKETING SPECIALIST IN ECONOMY COLLEGE.....	339
Sitsylitsyn Yu.O. THE PROBLEM OF CHOICE OF TOOL MEANS OF THE SOFTWARE DEVELOPMENT FOR TEACHING PARALLEL PROGRAMMING IN UNIVERSITIES.....	347
Sokolov Ye.P., Lozovenko O.A. LOGICAL ANALYSIS OF IDEAS ABOUT A CONCEPT OF "THE RESULT OF LABORATORY WORK".....	352

Stebliuk S.V. INDEPENDENT WORK OF STUDENTS AS ONE OF FACTORS OF DEVELOPMENT OF ECONOMIC COMPETENSE.....	360
Feshchuk A.M. FOREIGN LANGUAGE EDUCATION OF FUTURE SPECIALISTS IN APPLIED MECHANICS.....	365
Fomenko T.M. ACADEMIC MOBILITY OF STUDENTS OF AGRARIAN UNIVERSITIES: PROBLEMS AND PERSPECTIVES.....	370
Tcherkashyn S.V. LIBERAL TECHNOCRATICAL REFORM AS A COMPLEX OF ACTIONS TO COMBINE CRISIS OF THE MODERN GERMAN EDUCATIONAL AND RESEARCH UNIVERSITY.....	375
Shevchenko V.M. PRACTICE OF APPLICATION OF COMPETENCE-BASED APPROACH TO FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN ACCOUNTING AND TAXATION: DOMESTIC AND FOREIGN ASPECT.....	381
Shmonina T.A. CURRENT ISSUES OF DETERMINING THE ESSENCE AND CONTENT OF NATURAL-SCIENTIFIC TRAINING OF FOREIGN STUDENTS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTES OF UKRAINE.....	386
Yalovskyi P.M. TO THE PROBLEM OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART: THE CURRENT STATE.....	391

SECTION 5 SOCIAL PEDAGOGIC

Pavlyk N.P. VALUE-MOTIVATIONAL COMPONENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE SOCIAL SPHERE PROFESSIONALS.....	395
---	-----

SECTION 6 MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Aleksandrova V.V. STUDY OF THE STAGES OF COGNITION OF THE EDUCATIONAL MATERIAL (ON THE EXAMPLE OF FORMATION OF NEW SKILLS IN GRAMMAR OF ENGLISH LANGUAGE).....	401
Hubina O.Yu. INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF TEACHING IN THE MODERN EDUCATIONAL SYSTEM.....	406
Modestova T.V. THE OPEN UNIVERSITY AS AN INNOVATIVE COMPONENT OF THE UK HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	410

УДК 374.7:81
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-86-26

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ ДОРОСЛИХ У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Пернарівська Т.П., к. пед. н.,
доцент кафедри сучасних європейських мов
Університет державної фіскальної служби України

У статті порушуються питання базисних основ освіти для дорослих в контексті вивчення іноземних мов; досліджуються особливості неперервної освіти дорослих, психологічні труднощі та шляхи їх подолання. Описуються певні невідповідності між цілями, змістом, формами організації, умовами навчальної діяльності дорослих, оскільки попит на освіту для дорослих набув нового найвищого рівня в Україні у зв'язку з євроінтеграційними процесами.

Ключові слова: *освіта дорослих, освітні цілі, особисті здібності, навчальні плани, дистанційна освіта, європейська спільнота.*

В статье рассматриваются вопросы базисных основ образования для взрослых в контексте изучения иностранных языков; исследуются особенности непрерывного образования взрослых, психологические трудности и пути их преодоления. Описываются некоторые несоответствия между целями, содержанием, формами организации, условиями учебной деятельности взрослых, поскольку спрос на образование для взрослых приобрел новое значение в Украине в связи с евро интеграционными процессами.

Ключевые слова: *образование взрослых, образовательные цели, личные способности, учебные планы, дистанционное образование, европейское сообщество.*

Pernarivska T.P. FEATURES OF ADULT EDUCATION IN THE CONTEXT OF STUDING FOREIGN LANGUAGES

The article covers the basic principles of adult education in the context of studying foreign languages; the peculiarities of continuous education of adults, psychological difficulties and ways of their overcoming are studied. A number of problems are described: between goals, content, forms of organization, conditions of adult learning activities, since the demand for adult education has gained a new highest level in Ukraine in connection with European integration processes.

The author of the article analyzes the problem of improving the foreign communication skills of adults as the main condition for increasing their competitiveness in the international labor market, giving them the opportunity to adapt to changing conditions of life. Such education is aimed at the adaptation and rehabilitation of social and professional groups that can not adapt themselves to a rapidly changing social environment. In addition, this subsystem involves citizens who, for various reasons, do not have access to the formal system of vocational education, which creates a threat to them for de socialization.

Key words: *adult education, educational goals, personal abilities, curriculum, distance education, European community.*

Постановка проблеми. У сучасному світі знання іноземної мови є важливим складником особистого і професійного життя особи. Сьогодні спостерігається тенденція до вивчення іноземної мови дорослими, що пов'язано із необхідністю забезпечення комунікації у сфері бізнесу, туризму, наукових та культурних зв'язків.

З огляду на це актуалізується розвиток теоретичних основ андрагогіки, яка досліджує питання навчальної діяльності дорослих. Специфіка такої діяльності пов'язана зі статусом дорослої людини, адже це особа, яка характеризується фізіологічною, соціальною, моральною зрілістю, економічною незалежністю, життєвим досвідом та рівнем самосвідомості, достатніми для самокерованої поведінки. Очевидно, що ці характеристики впливають на навчальну діяльність

дорослої людини, бо вона здатна свідомо визначати її мету, обирати форми, методи і засоби навчання, оцінювати й коригувати результати навчальних досягнень.

Сучасні стандарти європейської освіти потребують високого рівня володіння комунікативною компетенцією з іноземних мов, особливо англійської як мови ділового спілкування в європейському просторі. На жаль, незважаючи на досить тривалий євроінтеграційний курс України та державні завдання, українські фахівці здебільшого залишаються відокремленими від світу мовним бар'єром. Більшість із них не володіють жодною з робочих або офіційних мов євроспільноти, що на практиці обмежує їх можливості отримати міжнародний досвід, брати участь у міжнародних конференціях, проходити стажування, працювати в міжнародних командах.

Особливого значення з огляду на це набуває організація професійно-орієнтованого навчання дорослих іноземній мові таким чином, щоб вони могли досягнути певного рівня іншомовної компетентності, який би давав змогу здійснювати ефективну комунікацію в професійній діяльності. Мовна обмеженість будь-якого фахівця не дозволяє йому повністю реалізувати себе. Тому важливу роль у професійному зростанні фахівця відіграє мовна компетентність. Безперервність освіти реалізується шляхом багатьох принципів, одним із яких є впровадження незалежного автономного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання навчання іноземних мов дорослих є актуальним, але водночас малодослідженим. Здебільшого методична література вміщує матеріали для навчання іноземних мов дітей та молоді. Питання ж освіти дорослих досліджувалися у напрямі вивчення психологічних характеристик дорослого як суб'єкта навчання (Б. Ананьев, С. Рубінштейн та інші); чинників успішної освіти людини на різних етапах зрілості (К. Альбуханова-Славська, Т. Андрющенко, Л. Виготський, Л. Сігаєва, І. Фольварочний та інші); частково особливостей навчання дорослих іноземних мов (Н. Гальскова, Т. Григор'єва, Г. Китайгородська, В. Сафонова та інші).

Аналіз і узагальнення сучасної психолого-педагогічної та методичної літератури засвідчує, що у ній відсутнє комплексне висвітлення особливостей навчання іноземних мов людей зрілого віку, а також педагогічних умов ефективності цього процесу.

Постановка мети. Метою статті є висвітлення специфіки навчання іноземних мов дорослих у контексті особливостей їх навчальної діяльності впродовж життя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною ознакою сьогодення є постійне старіння знань, продукування інформації, глобалізація. Це спонукає людство до безперервного навчання. Система освіти має динамічно реагувати на цей невпинний процес. В сучасних умовах просто неможливо вивчити щось раз і назавжди, особливо у контексті професійної підготовки, адже певні спеціальності просто зникають, деякі потребують постійного подальшого навчання, оскільки виникають нові технології та підходи. Що ж робити людям середнього віку? Мовні знання – один з основних компонентів професійної підготовки, мовленнєва культура включає вільне володіння лексикою свого фаху, користування нею, мовознавчу компетент-

ність, правильну вимову. Варто зазначити, що особливістю дорослих, які опановують іноземні мови, часто є висока мотивація, позитивне ставлення до іноземної мови, зацікавлення нею, наявність таких рис характеру, як працьовитість, організованість, самостійність, цілеспрямованість тощо, певний запас знань, умінь і навичок, а також певні індивідуальні особливості в сенсорній та інтелектуальній сферах, необхідні для такої діяльності. Однак спостерігаються й негативні фактори, такі як нестача часу на навчання, брак досвіду роботи з комп'ютером, звичка використовувати застарілі форми навчання, страх виявитися смішним тощо.

Дорослі люди, які починають вивчати іноземну мову у зрілому віці, стикаються з рядом труднощів, які можна поділити на психологічні, матеріальні, територіальні та соціокультурні.

Психологічні труднощі виникають, коли в дорослої людини відсутня природна потреба і, відповідно, практика використання іноземної мови в реальному житті. Оскільки в дорослої людини психічні процеси стабільні, від неї вимагається значно більше зусиль у вивченні іноземної мови, ніж від дитини. Вивчення іноземної мови вимагає запам'ятовування більшої кількості правил, лексичних одиниць, мозкової гнучкості і пластичності для вироблення вміння правильно користуватися цими правилами для вираження своїх і розуміння чужих думок. Відтак, дорослі мають витрачати набагато більше часу на їх опанування, аніж молодь. Матеріальні труднощі пов'язані з необхідністю додаткових занять на мовних курсах чи з репетиторами, оскільки рівень знання іноземної мови, отриманий у школі чи ВЗО, часто є недостатнім. Територіальні труднощі пов'язані з віддаленістю проживання від освітніх центрів, відсутністю можливості регулярної іншомовної практики. Соціокультурні труднощі викликані наявністю елементів «чужої» культури, відсутніх в культурі рідної країни, а тому малозрозумілих. До них, зокрема, належать особливості використання комунікативних стратегій ввічливості, певних мовленнєвих елементів у різних ситуаціях [7].

Очевидно, що знання цих труднощів слід враховувати у процесі навчання дорослого контингенту іноземних мов. Відповідно до цього варто звертати особливу увагу на побудову внутрішньо-мотиваційної стратегії навчання старших слухачів. Доросла людина, здатна відчувати радість пізнання, переживаючи інтелектуальні емоції, більш активна у процесі навчання. Крім того, загальний психологічний фон спілкування

змінюється в умовах активного інтелектуального пошуку, задоволення від нових знань збільшує позитивний поштовх, надає заряд позитивного ставлення до життя, підвищує самооцінку.

Зміщення акцентів від вивчення іноземної мови задля успішного написання тесту до отримання нових знань, умінь, навичок для власного розвитку і вдосконалення, відхід від формалізації процесу навчання – досить складний шлях, оскільки він є, власне, втіленням одвічного філософського питання: бути чи здаватися? Саме це питання і задає стратегію життя, шлях самовдосконалення, мотиви вчинків, зумовлює рушійні сили особистості. На нашу думку, саме під час перепідготовки, в процесі отримання другої вищої освіти, в умовах прослуховування спеціальних курсів, у роботі над покращенням власних навичок і задля професійного зростання психологічно зріла людина і має для себе відповіді на ці питання.

Такі зміни призводять до більшої гнучкості для особистості, більш широкого вибору і свободи щодо того, коли, де і що саме вивчати. Ці зміни часто також вимагають від дорослих учнів більш широких здібностей щодо можливості зробити цей вибір, керувати своїм власним навчанням і підтримувати мотивацію. Сьогодні ще простіше обслуговувати дорослих учнів, використовуючи нові технології та впроваджуючи Інтернет, онлайн, змішане та електронне навчання.

Постійне навчання та організації дистанційної форми навчання мають провідну роль у впровадженні технологій та гнучких операцій для підтримки різноманітних потреб дорослих учнів, включаючи навчання протягом усього життя. Навчання протягом життя означає постійний розвиток та вдосконалення знань та навичок, необхідних для працевлаштування та особистої реалізації через формальне та неформальне навчання. Отже, навчання є частиною життя, яка відбувається в будь-який час і всюди.

Навчання протягом усього життя – це тривале, усвідомлене та самомотивоване прагнення до пізнання як з особистих, так і з професійних причин. Воно не тільки підвищує соціальну інтеграцію, активну громадянську позицію та особистий розвиток, але також підвищує конкурентоспроможність та працездатність особистості. Такий вид навчання може прищеплювати творчість, ініціативу та чуйність людям, тим самим даючи їм можливість проявляти пристосованість у постіндустріальному суспільстві, підвищуючи навички: керувати невизначеністю; спілкуватися між собою і в межах культур, субкультур, сімей і спільнот; узгоджувати

конфлікти. Акцент робиться на навчанні для навчання і здатності навчатися автономно.

Відповідно, під автономною особистістю розуміють суб'єкта тривалого навчального процесу, здатного усвідомлювати власні потреби, інтереси і задовольняти їх завдяки вільному вибору методів, форм та засобів навчання, які є ефективними для оволодіння необхідними базовими або додатковими знаннями. Функції викладача як спостерігача навчальних успіхів та досягнень студентів у цьому випадку обмежуються лише організаторською та контролюючою. Адже провідні напрями автономного оволодіння мовою студентами зводяться до інструкційних технологій навчання: самоінструкція (self-instruction), самоспрямування (self-direction), програмоване навчання (programmed learning). Перелічені напрями автономного навчання базуються на провідних позиціях особистісно-орієнтованого навчання [7, с. 39].

Можна виділити такі вміння автономної особистості: 1) визначати власні цілі оволодіння іноземним мовою, ставити перед собою конкретні задачі; 2) обирати адекватні засоби, шляхи і способи вирішення задач і досягнення цілей; 3) свідомо здійснювати процеси самопізнання і визначати свої психофізіологічні та психологічні особливості; 4) використовувати прийоми оволодіння знаннями та навичками, адаптуючи їх для себе;

5) спостерігати, контролювати та регулювати не лише процес навчання та самостійної роботи, а і свою мовленнєву та немовленнєву поведінку в ситуаціях міжкультурної комунікації; 6) керувати власними інтересами та мотивами і нести відповідальність за власні успіхи та помилки; 7) проектувати свої уміння та здібності на майбутню професійну діяльність; 8) навчатися все життя [8, с. 78–79].

Автономія з позиції особистісно-орієнтованого навчання розкривається в оволодінні мовою студентом завдяки індивідуальним особливостям, де у центрі уваги знаходиться окремий студент зі своїми власними потребами щодо вивчення іноземної мови, і груповим формам роботи, які передбачають обговорення і прийняття рішень відносно процесу навчання у групі (навчання у співробітництві, тандем-метод, метод проєктів, аналіз конкретних ситуацій тощо).

О. Леонтьєв сформулював загальні принципи засвоєння іноземної мови, які необхідно враховувати у процесі навчання дорослих. До них належать комунікативний, когнітивний та особистісний принципи.

Дотримання комунікативного принципу забезпечує спілкування як систему ціле-

спрямованих і мотивованих процесів, в ході якого відбувається взаємодія людей. Завданнями комунікативного підходу до вивчення іноземних мов є – побудувати навчальний процес, наближений до умов реального професійного спілкування, що передбачає відбір лексичних одиниць, граматичних конструкцій, діалогічних та монологічних ситуацій. Саме поєднання названих вище аспектів, а саме: зміна ролей у суб'єкт-суб'єктному педагогічному процесі, поява тьютора, підтримка слухачів, етичне оцінювання, врахування вікових та професійних особливостей, також максимальне наближення навчання до реальності через фахову орієнтацію та комунікативний підхід до викладання іноземної мови комплексно, позитивно впливає на успішність навчання дорослих [4].

Когнітивний принцип передбачає оволодіння мовою як «будівельним матеріалом» картини світу. Мова при цьому виступає системою значень, що актуалізуються в образі світу чи у процесах породження і сприймання мовлення. Особистісний принцип відповідає за перенесення навичок та вмінь, отриманих у процесі навчання, на реальне спілкування. Його реалізація передбачає створення ситуацій реального спілкування, врахування індивідуальних стратегій і стилів слухачів, їх зацікавлень [8, с. 338].

Крім того, необхідно враховувати психологічні характеристики дорослої аудиторії. Варто звернути увагу на такі з них:

- доросла людина, на відміну від дитини, у мисленнєвій діяльності йде від аналізу до синтезу;
- дорослому властиві логічні побудови, а не механічне запам'ятовування;
- уявлення дорослих характеризуються цілісним сприйманням предмета думки, в якому виділяються необхідні елементи, а не фрагментарністю. Наприклад, під час викладання граматики іноземної мови доцільно надавати слухачам цілісну картину певного матеріалу.

Необхідно зазначити, що робота в групах має чимало переваг: навчає працювати в колективі, виражати й відстоювати власну позицію, ставлення до певного явища; конструктивно критикувати; розвиває творчість та колективність. Робота в групах має чимало різновидів залежно від специфіки предмету, тривалості, кількості людей у групах. Формами, що є найбільш поширеними на заняттях з іноземної мови, є виконання певного завдання за підготовленим вчителем матеріалом (граматичним, лексичним, країнознавчим тощо), моделювання оригінальних комунікативних ситуацій (діалогіч-

не мовлення), підготовка проектів. Крізь призму комунікативного підходу до вивчення іноземних мов, відповідно до необхідних рівнів оволодіння мовними навичками, сфер використання та умов реального професійного спілкування можна побудувати навчальний процес таким чином, щоб завдання були максимально наближені до справжнього життя, що передбачає відбір лексичних одиниць, граматичних конструкцій, діалогічних та монологічних ситуацій. Саме поєднання різних аспектів, а саме: зміна ролей у суб'єкт-суб'єктному педагогічному процесі, поява тьютора, підтримка слухачів, етичне оцінювання, врахування вікових та професійних деформацій, акцентуалізація саме внутрішньої мотивації, також максимальне наближення навчання до реальності через фахову орієнтацію та комунікативний підхід до викладання іноземної мови, — комплексно позитивно впливає на успішність навчання.

Зазначимо, що необхідною передумовою успішної роботи в групах є врахування певних важливих моментів:

1) самостійна робота студентів у групах має бути спланована й підготовлена викладачем. Ще до початку роботи викладач має не лише забезпечити необхідний матеріал, але й пояснити студентам суть та мету завдання, познайомити їх з принципами роботи в колективі;

2) на етапі власне самостійної роботи студентів втручання викладача має бути мінімальним. Бажано підбирати завдання, де відповідь не є однозначною й будь-який результат є позитивним, бо він стає власним досвідом студента;

3) не менш важливим, ніж підготовка, є заключний етап роботи у групах – підведення підсумків, аналіз, коментування та оцінювання результатів і власне роботи у групі;

4) за умов дотримання студентами й викладачами цих простих правил роботи у групах такий вид роботи на заняттях з іноземної мови є досить продуктивним. Він викликає зацікавленість і підвищує мотивацію студентів, розвиває важливі для становлення особистості уміння та навички.

Хоча дистанційне навчання дає змогу швидкого отримання великого обсягу матеріалу з мінімальними затратами, а також дозволяє навчатися у зручний для слухачів час, та все ж воно є ефективним насамперед щодо оволодіння граматику чи письмом і не підходить для формування умінь та навичок усного мовлення. Позитивними характеристиками дистанційного навчання є: гнучкість у плануванні часу навчання, адже слухач сам може обирати, коли буде

навчатися; паралельність, коли вивчення іноземних мов поєднується з професійною діяльністю і відбуваються одночасно обидва процеси; асинхронність навчання у часі, оскільки дистанційні курси проводяться незалежно від часу їхнього опанування слухачами; масовість, яка забезпечується доступністю дистанційних курсів для усіх бажаючих; інформаційна доступність, що означає вільний доступ слухачів до бази даних, бібліотечних каталогів, інших інформаційних ресурсів у межах дистанційного курсу; інтерактивність, що втілюється у можливості швидкого отримання відповіді на виконане домашнє завдання чи запитання, яке виникло у слухача, а також проходження тестування в режимі реального часу [5]. Дистанційні віртуальні освітні системи створюються з використанням комп'ютерно-інформаційних технологій для задоволення особистісно-пріоритетних освітніх потреб. Вони дають змогу людині створити для себе власну «освітню устанovu» згідно з власними запитам, здібностями, життєвими і професійними планами [1, с. 173]. Насамперед йдеться про дистанційні курси. Дистанційні мовні освітні програми – це унікальна можливість отримати додаткову освіту або відновити свої знання іноземної мови, не виходячи з дому.

Проте дистанційне вивчення іноземних мов має й низку недоліків, до яких, зокрема, належать: відсутність безпосереднього спілкування слухача та викладача, а також слухачів між собою, що унеможлиблює появу емоційного зв'язку між ними; зникнення можливості використання вербального спілкування, оскільки основним способом спілкування залишається текст; нерівномірний розподіл навчального навантаження, що виникає внаслідок недостатньої сформованості здібностей студентів до самонавчання; необхідність присутності у слухача таких не завжди сформованих індивідуально-психологічних рис характеру, як самостійність, самовідповідальність, самодисципліна; необхідність постійного доступу до джерела інформації; недостатня кількість практичних занять; відсутність постійного контролю, що часто розхолоджує слухачів [4, с. 39; 5].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, навчання іноземних мов дорослих може здійснюватися у межах різних моделей освітніх систем (корпоративної, спеціалізованої та віртуальної). Доволі

ефективним в сучасних умовах є змішане навчання, що дає змогу поєднувати роботу викладача-андрагога з сучасними інформаційними технологіями. Вважаємо, що обирати модель навчання варто виходячи із потреб дорослого, що прагне опанувати іноземну мову.

З наведеного вище можна зробити висновок щодо головних ознак сучасної освіти дорослих в освітній політиці держави, до яких належать: демократизація, інтеграція, гуманізація, гармонізація; забезпечення безперервності освіти (освіта впродовж життя); гарантування доступності освіти дорослих для різних верств населення у дорослому віці; комп'ютеризація та інформатизація освіти дорослих; пристосування системи освіти дорослих до сучасних вимог глобалізаційного європейського суспільства; забезпечення мобільності та обміну фахівцями, їх конкурентоспроможності і відповідності до вимог ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Александров В.М. Іншомовна підготовка інженерів засобами інтенсивної методики. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Педагогічні науки»* / гол. ред. Л.І. Мішик. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2007. № 1. С. 5–12.
2. Калинина А.Г. Индивидуально ориентированная модель организации дополнительного образования взрослых по иностранному языкам: на материале английского языка : автореф. дисс. ... канд. пед. наук. Нижний Новгород, 2006. 20 с.
3. Китайгородская Г.А. Интенсивное обучение иностранным языкам: теория и практика. Москва : Русский язык, 1992. 254 с.
4. Леонтьев А.А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии: избранные психологические труды. Москва ; Воронеж : МПСИ ; НПО «МОДЭК», 2001. 447 с.
5. Логойда І.В. Особливості використання дистанційного навчання в процесі вивчення іноземних мов. *Науковий вісник Мукачівського державного університету* / редкол. : Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачєво : Карпатська вежа, 2014. № 17(12). С. 24–27.
6. Мусійовська О.Ф. Теоретичні основи комбінованого навчання. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності* : збірник наукових праць. Львів : Вид-во ЛДУБЖ, 2009. № 3. С. 209–215.
7. Рашевська Н.В. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2010. Вип. 191. Ч. IV. С. 89–96.
8. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. Санкт-Петербург : Питер-Ком, 1999. 720 с.

УДК 37.378.75

DOI 10.32999/ksu2413-1865/2019-86-27

ВПЛИВ АУДИТОРНОГО ОСВІТЛЕННЯ НА КОЛОРИСТИЧНЕ РІШЕННЯ ПОСТАНОВОК НАТЮРМОРТІВ ІЗ КВІТАМИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Стойкова Н.В., магістр художньо-графічного факультету
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського

Мунтян С.Д., викладач кафедри образотворчого мистецтва
художньо-графічного факультету
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського

У статті розглядається проблема колористичного рішення в різних квіткових композиціях здобувачами ХГФ в умовах аудиторного освітлення. Викладено основні закономірності побудови композиції квіткового натюрморту. Розглянуто питання теплохолодності при кімнатному(аудиторному) освітленні.

Ключові слова: живопис, натюрморт, композиція, колористична гама, теплохолодність, освітлення, світло, тінь.

В статье рассматривается проблема колористического решения в различных цветочных композициях соискателями ХГФ в условиях аудиторного освещения. Изложены основные закономерности построения композиции цветочного натюрморта. Рассмотрены вопросы теплохладности при комнатном (аудиторном) освещении.

Ключевые слова: живопись, натюрморт, композиция, колористическая гамма, теплохладность, освещение, свет, тень.

Stoikova N.V., Muntian S.D. THE EFFECT AUDITORS LIGHTING AT THE COLORFUL DECISION PRODUCTIONS AND STILL LIVES WITH FLOWERS FROM AMONG ARTISTICALLY GRAPHIC DEPARTMENT (FACULTY)

This article is considered problem of the colorful decision in the different flowery compositions by students HGF in the auditors lighting. There are mail regularities of the building compositions with flower still life. There are also items of the warm – cold in the auditors lighting (rooms lighting). It talks about the features of contrast. The article describes a step-by-step work on the creation of paintings. An analysis of characteristic features of still life is made. It tells you how to make a composition of still life. The methodical material for working with the applicants is outlined. The regularities of the influence of light on the volume and shape of objects are considered. The basic information about the technological process of painting is presented. It tells about the need to work on sketches of the painting, and how to build a composition from the subjects of still life on the plane of the painting. And also describes the creation of the overall color of the picture. The basic laws of influence of illumination on the color of objects are considered. However, it tells how to correctly create a staging of still life and what techniques can be used. The method of composition execution is considered. The material on technical techniques in painting is presented. It tells about the creation of harmony of color. The features of the tonal parsing of staging a still life with flowers are described. Provides professional advice to educators in working with applicants. The basic theoretical laws of painting, color, volume, composition, influence of illumination on the color of the painting are described. The course of work on paintings is described. Conclusions from the conducted research are made.

Key words: painting, still life, composition, color gamma, heat-coldness, illumination, light, shadow, color paints, palette, tone, subject, volume, proportions, curriculum, color laws, painting laws, lighting laws and teaching methodology.

Постановка проблеми. Проблема колористичного рішення при аудиторному освітленні в натюрморті є одним із головних завдань, поставлених перед здобувачами освіти ХГФ. Адже саме завдяки правильно підібраній колористичній палітрі вони зможуть відтворити те, що бачать, правильно передати настрій і загальний колорит зображуваного натюрморту. Використані

відтінки фарби відіграють ключову роль у загальному враженні від картини, задають їй загальний емоційний тон.

Постановка мети. Написання квіткових натюрмортів у різних колористичних гамах здобувачами ХГФ в умовах аудиторного освітлення, оволодіння ними техніки живописної майстерності у роботі з олійними фарбами. Важливим завданням є навчити

НОТАТКИ

Наукове видання

Збірник наукових праць

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Випуск LXXXVI

Коректура • *Пірог Н.В.*

Комп'ютерна верстка • *Семенченко Ю.С.*

Формат 64х90/8. Гарнітура Pragmatica.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 48,83.
Замов. № 0219/29. Наклад 200 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73021, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105.
Телефон +38 (0552) 39-95-80
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.